

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over startstreepmutaties naar aanleiding van de brief van 26 oktober 2016 ter beantwoording van vragen van de commissie over de brief van 13 juni 2016 betreffende een afschrift van de brief aan de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) inzake het voorlopige budgettaire kader Wlz 2017 en reactie op verzoek van het lid Agema, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 28 april 2016, over het bericht «CODE ORANJE: door bezuiniging kabinet staan 10.000 banen in verpleeghuizen op de tocht» (Kamerstuk 34 104, nr. 142).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Staatssecretaris	5

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris betreffende antwoorden op vragen van de commissie over het afschrift van de brief aan de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) inzake het voorlopige budgettaire kader Wlz 2017 en reactie op verzoek van het lid Agema, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 28 april 2016, over het bericht «CODE ORANJE: door bezuiniging kabinet staan 10.000 banen in verpleeghuizen op de tocht». Zij hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

Tijdens het algemeen overleg over de verpleeghuiszorg van 17 november 2016 heeft de Staatssecretaris aangegeven dat hij geen tekorten verwacht voor de Wlz-begroting 2017 en dat de eenmalige verhoging van € 166 miljoen voor 2016 te maken had met startstreepmutaties. Volgens de Staatssecretaris was dit een correctie op de veronderstellingen in de oorspronkelijke budgettoedeling bij de hervorming van de langdurige zorg per 1 januari 2015. De leden van de VVD-fractie vragen nu of hiermee alle startstreepmutaties die hiermee te maken hebben dan ook volledig zijn verwerkt.

Daarnaast zien genoemde leden dat er in het kader van deze mutaties een verschuiving heeft plaatsgevonden naar onder meer het overgangsrecht Wlz-indiceerbaren en de omzetting van tijdelijke AWBZ-indicaties naar Wlz-indicaties voor onbepaalde tijd. Zou de Staatssecretaris kunnen aangeven of het aantal Wlz-indicaties voor onbepaalde tijd nu door het verwerken van deze mutaties is toegenomen? Zo ja, met welk percentage?

In het kader van de toename van Wlz-indicaties vragen de leden van de VVD-fractie ten slotte of deze toename louter een uitwerking van deze startstreepmutaties is of dat het aantal Wlz-indicaties ook toeneemt als gevolg van het feit dat gemeenten Wmo-taken proberen af te wentelen op de Wlz. Zo ja, wat gaat de Staatssecretaris eraan doen om dat te voorkomen en welke afspraken maakt hij op korte termijn om het aantal Wlz-indiceerbaren niet onnodig op te laten lopen als gevolg van gemeenten die onvoldoende inzetten op de eerstelijnszorg van de Wmo?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling de reactie op het stuk van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) inzake startstreepmutaties gelezen. De reactie van de Staatssecretaris is wat deze leden betreft helder. Wel zouden zij graag enkele vragen willen stellen omtrent de berichten die in de media naar buiten komen over de besteding van geld door gemeenten. Geld dat oorspronkelijk bedoeld was voor het sociale domein.

De leden van de fractie van de PvdA hebben vernomen dat zorggeld door gemeenten is gebruikt voor stadhuisverbouwingen en het opknappen van damwanden. Tevens is er € 1,2 miljard in 2015 overgebleven op het gebied van het sociaal domein. Genoemde leden hebben vraagtekens bij deze berichten. Zorggeld moet wat deze leden betreft worden gebruikt

voor goede zorg en ondersteuning. Deze berichten verbazen des te meer omdat hen tegelijk signalen bereiken dat in sommige gemeenten de juiste zorg en ondersteuning aan burgers nog niet altijd geborgd is. Zij hebben hierover dan ook enkele vragen aan de Staatssecretaris. Kan de Staatssecretaris een overzicht geven van de gemeenten in Nederland waar geld op de plank is blijven liggen en waar tegelijk klachten waren van burgers over de zorg en ondersteuning die vanuit de Wmo en Jeugdwet geboden worden of waar de gemeente door de Centrale Raad van Beroep is teruggefloten? Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting van de Staatssecretaris.

De gemeenten hebben de ruimte om geld te besteden zoals hen goeddunkt, zo constateren de leden van de fractie van de PvdA. Kan de Staatssecretaris duiden in hoeverre er nog een schot om de besteding van geld binnen het sociale domein gold voor de besteding van gelden in 2015? Kan de Staatssecretaris nader duiden in hoeverre er vrijheid is om de gelden te besteden door gemeenten in de komende jaren? Welke middelen kan de Staatssecretaris inzetten om gemeenten te dwingen zich aan hun wettelijke taken te houden, wanneer gemeenten aantoonbaar hun wettelijke taken op het gebied van de Wmo en Jeugdwet niet nakomen en tegelijk geld dat oorspronkelijk voor het sociaal domein bedoeld was inzetten om andere taken uit te voeren? Welke rol is hierbij weggelegd voor de Staatssecretaris? Welke rol ziet de Staatssecretaris op dit gebied weggelegd voor de VNG?

Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt met de VNG om een aantal mutaties tussen de Wlz en gemeenten nader te bespreken in het kader van de septembercirculaire 2016 met het gegeven dat de mutaties vanaf 2017 tot aanpassingen in het budget leiden. Kan de Staatssecretaris nader duiden hoe bovenstaande berichten over overschot in 2015 en het uitgeven van zorggeld aan andere doeleinden betrokken worden in deze bestuurlijke afspraken? Kan er tevens een reactie gegeven worden op het bericht in Binnenlands Bestuur van 1 december 2016 dat er in 2017 tekorten dreigen in ruim 60% van de gemeenten op het gebied van de Jeugdwet?¹ In hoeverre gelden dergelijke tekorten in 2017 ook voor de Wmo? Op welke wijze worden mogelijke tekorten en de effecten hiervan op de geleverde zorg en ondersteuning aan cliënten gemonitord en wordt er in overleg getreden met gemeenten wanneer er grote problemen ontstaan? Hoe verhouden de gemeenten die aangeven een tekort in 2017 te hebben zich met de lijst van gemeenten die een overschot of een tekort aan middelen hadden in 2015? Graag ontvangen de leden van de PvdA-fractie een nadere reactie van de staatssecretaris.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden op vragen van de commissie over het afschrift van de brief aan NZa inzake het voorlopige budgettaire kader Wlz 2017 en reactie op verzoek van het lid Agema, gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 28 april 2016, over het bericht «CODE ORANJE: door bezuiniging kabinet staan 10.000 banen in verpleeghuizen op de tocht».

De leden van de SP-fractie hebben vragen gesteld over de instroom van de Wlz. De Staatssecretaris wijst in zijn beantwoording erop dat de maximale verschuivingen op basis van een theoretische exercitie zijn bepaald en dat bij de vaststelling van het budgettaire kader voor de Wlz-inkoop 2017 rekening gehouden wordt met de feitelijke ontwikke-

¹ <http://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/zes-op-tien-gemeenten-heeft-tekort-op-jeugdhulp.9553137.lynkx>

lingen van de zorgvraag zoals deze onder meer blijken uit de declaraties van de zorgaanbieders. Kan de Staatssecretaris een helder overzicht geven van de verschillen tussen de theoretische exercitie en de feitelijke ontwikkelingen? Gaat de Staatssecretaris een exercitie ontwikkelen waarbij de verschillen tussen de theorie en de praktijk verkleind kunnen worden? Zo ja, op welke termijn? Wie is betrokken bij die analyse en verbetering?

De leden van de SP-fractie maken zich grote zorgen over de berichten van mensen die geen toegang krijgen tot de Wlz. Zij sturen vertrouwelijk het voorbeeld van een 97-jarige vrouw mee die slechtziend en slecht ter been is en waarvan de zorgverzekeraar oordeelt dat ze in de Wlz thuishoort.² Toch wordt haar indicatie afgewezen. Wat gaat hier precies mis?

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris in te gaan op de reden voor de halvering van het aantal hoge zzp-indicaties, zeker voor de ouderenzorg. Omdat mensen langer thuis moeten blijven wonen en omdat er meer ouderen zijn, is een substantiële daling niet in lijn met de verwachting. Overlijden er steeds meer mensen thuis, voordat zij in het verpleeghuis komen? Zijn hier cijfers van beschikbaar? Deze leden vragen om een verklaring voor daling van het aantal afgegeven indicaties naar aanleiding van antwoorden op Kamervragen.^{3 4}

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden op de vragen over het voorlopige budgettaire kader Wlz 2017, maar hebben nog aanvullende vragen over de startstreepmutaties Wmo.

Genoemde leden vragen als eerste waarom deze startstreepmutaties eenmalig zijn. Is het niet te vroeg, omdat bijvoorbeeld het onderzoek of mensen afzien van huishoudelijke hulp door te hoge eigen bijdrage nog niet binnen is? Graag ontvangen zij een toelichting.

De leden van de PVV-fractie vragen of de uitkomsten van de startstreepmutaties onderdeel uitmaken van de € 1,2 miljard die door gemeenten niet aan zorg is uitgegeven. Graag ontvangen deze leden een toelichting.

Bij de hervorming van de langdurige zorg was ervan uitgegaan dat de doorstroom van ggz-b naar gemeenten stabiel zou blijven. Het blijkt echter uit cijfers van Vektis en het Zorginstituut dat de afbouw van het aantal ggz-b plekken ruim 10% achterblijft bij de raming. De leden van de PVV-fractie vragen wat hiervan de oorzaak is. Is dit het gevolg van de bezuinigingen die dit kabinet heeft doorgevoerd?

De VNG geeft aan dat het beroep vanuit andere doelgroepen, zoals toegelaten vluchtelingen, ook een van de oorzaken is dat de doorstroom stagneert. De leden van de PVV-fractie vinden dit onacceptabel. Wat is de reden dat die gelukszoekers beschermd moeten wonen? Welke indicatie is hiervoor? Bij welke gemeenten is dit het geval? Deze leden willen tevens graag weten of deze verdringing ook nog plaatsvindt bij andere Wmo-voorzieningen en zo ja, bij welke en in welke gemeenten.

² Onderhands aan Staatssecretaris van VWS verzonden

³ Antwoorden van de Staatssecretaris van VWS d.d. 30 november 2016 op schriftelijke vragen van het lid Leijten (SP) over het bericht «Indicaties voor zware verpleeghuiszorg halveren» (2016D46397)

⁴ Antwoorden van de Staatssecretaris van VWS d.d. 30 november 2016 op schriftelijke vragen van het lid Agema (PVV) over het bericht dat de indicaties voor zware verpleeghuiszorg zijn gehalveerd (2016D46399)

In de technische uitlegssessie aan gemeenten op 19 augustus is door een gemeente aangevoerd dat er zich bij haar ook cliënten melden die weigeren een Wlz-indicatie aan te vragen (terwijl de gemeente vermoedt dat sprake is van een Wlz-profiel). Formeel kunnen gemeenten deze cliënten zorg weigeren en doorverwijzen naar het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ), maar in de praktijk doen gemeenten dat niet altijd. De leden van de PVV-fractie zijn benieuwd wie die afweging bij de gemeente maakt of er wel of geen sprake moet zijn van verwijzing naar de Wlz. Zijn financiële motieven onderdeel van deze afweging? Op welke manier kunnen gemeenten zorg weigeren? Is dat alle zorg stoppen? Is dat een aanvraag voor extra zorg afwijzen? Hoe vaak gebeurt dat?

De leden van de PVV-fractie hebben een aantal tabellen voorgelegd met de vraag om toelichting. Ook deze antwoorden roepen weer nieuwe vragen op.

Kan er een totaaloverzicht komen met de AWBZ/Wlz-uitgaven van 2014–2016?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden van de Staatssecretaris. Aanvullend hierop zouden zij nog graag twee vragen stellen. Kan aangegeven worden in hoeverre de Kamer zicht kan krijgen op de financiële knelpunten die er zijn, kijkend naar de benodigde deskundige personeelscapaciteit in verpleeghuizen? En kan de Staatssecretaris daarbij aangeven hoeveel vacatures er zijn (d.d. 1 december 2016 bijvoorbeeld) voor verpleegkundigen en verzorgenden in verpleeghuizen? Deze leden hebben op dit moment verder geen vragen.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS